

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Vákár L. könyv- és papírkereskedése Csikszereda, hová a lap szellemi részét illető minden közlemény, valamint hirdetések és előfizetési díjak is küldendők.
— Telefon hívószáma 20

FELELŐS SZERKESZTŐ
DR. ELTHES GYULA

Megjelenik minden szerdán.
Előfizetési ár: Egész évre 12 kor. (Külföldre 16 K.)
Félévre 6 kor. Negyedévre 3 kor.
Hirdetési díjak a legolcsóbban számíttatnak
Kéziratok nem adatnak vissza.

Legszentebb kötelességünk!

Rég-dörögnek az ágyuk a titáni küzdelem nyugati frontján s más helyeken is kilobbannak a lángok az alvó zsarátnokokból, mindazonáltal a békegálambok, ha felékenyen is, egyre nagyobb rajokban kezdenek röpködni és hullogatják az olajágakat, melyeknek leveleire szent ígék vannak felírva.

Élő emberek gondolatok a mára, de nem feledkeztek meg a holnapról. Takarítsátok el a romokat! Építsetek a jövőre. Gondoljátok a reményseget ama sziklaszilárd meggyőződésben, hogy az elkövetkező békés idők áldásai majd új virulást és új, szebb korszakot, jobblétet s az eddiginél boldogabb, meglegedettebb új életet hoznak hazátokra és az egész emberiségre. Még azokra is, akik az életet magukra nézve már-már elveszítették hitük: a nyomorokorra, csonkákra-bénákra, megrokkantakra!...

És valóban a tömegsírhalomok hantjain új, friss füvek kezdenek sarjadosni.

A társadalom és közélet tevékenysége eddig nem ismert új ösvényekre lép: a gyűlölködő politizálás száraz avarjáról lassanként rátérül a mindent kibékítő, kiengesztelő, kiegyenlítő s mindenkit egy táborba hozható ember szeretet építő útjaira. Egyebek közt arra is, hogy a gyámoltalanok gyámol nélkül ne maradjanak s a csonkán békák, rokkantak visszatérhessenek a dolgozó tisztas, munkás életbe.

Ennek az utnak egyesítésére, nálunk magyaroknál az állam már eddig is nagyon sokat tett. De végtére az állam mindent nem végezhet, társadalom áldozatkészségére is szükség van. Panasza ok e részben nincs eddig. Rokkantjaink jövő boldogításának ügyét

peldátlan szép buzgalommal karolja fel mindenki, akinek csak módja és érzéke volt e nagy nemzeti építő munka iránt. Eleg legyen rámutatnunk a nagyszerű kalocsai Rókkant-telepre, melyet az ottani ersektség létesített. De mégis ebben kell tartanunk továbbra is az érdeklődést a szent ügy iránt, nehogy a lelkesedés lángja lelohadjon. Ennek lohogni kell még sokáig. Mert még sok tennivaló van hátra. Kereseti telepek berendezése, ház- és földvétele, vagy földszerzés lehetővé tetele a munkaképesse teendő rokkantak számára: ez mind oly nagy és szép feladat, amely jóformán tisztán a társadalomra vár.

Ennek a feladatnak véghezvitelére buzdítjuk a társadalmat és kérjük a társadalom vezetőit: a lelkeskedő papokat, az oktató tanítókat és a közgazgatás minden ágában serénykedő tisztviselői kart, általában mindenkit, aki a néprétegekkel érintkezésben van, hogy buzdítsák ők viszont mindazokat, akiket tudásuk szerint anyagi viszonyaik, lelki tulajdonságaik, műveltségük alkalmassá tesz a magas, feladat végzésére.

Se kicsi, se nagy ne hagyja el a rokkantak ügyét. Jusson eszébe mindenkinek Zita királynénak a budavári trónteremben elhangzott mondása:

„Legszentebb kötelességünk, hogy méltóan gondoskodjunk a trón és a haza védelmében rokkantá váltakról.“

A Magyaros elfoglalása.

A m. kir. 10. sz. honvéd gyalogezred az egész háború alatt minden alkalommal eredményesen harcolt. Ez év márciusában az a nehéz, de dicsőséges feladat hárult rá, hogy az Uz és a Csobános-völgy közt fekvő magaslatot, a Magyarost a hadászati szempontból igen fontos keleti és nyugati magaslatokkal együtt elragadja az oroszoktól.

Az ezred minden embere át volt hatva a feladat fontosságától és az ezred önbizalma, lelkesedése már az előkészítő gyakorlatoknál megnyilatkozott, de különösen a nagy harcászati zárógyakorlatoknál. A gyakorlatokon el-sajátított harcmod, amellyel az ezrednek a Magyarost vissza kellett hódítania, határtalan önbizalommal, öntudattal és lángoló harcikéddel töltötte el mindenki lelkét. A parancsnokok mindent elkövettek, hogy a döntő sikert biztosítsák. Mikor az ezred március 3-án a Magyaroson és a szomszéd magaslatokon elfoglalta állásait, amelyek közvetlenül az ellenség előtt voltak, türelmetlenül és végsőkéig fokozott lelkesedéssel várták a támadási parancsot. Mindenki agyában ez a gondolat égett: a támadás sikerülni fog, sikerülnie kell.

Az időjárás miatt ki kellett tolni a támadást, de ezalatt az idő alatt a tisztok és a legénység kellő tájékozódást szerezhettek az egész helyzetről, úgy, hogy a támadás napján nem akadt volna ember, aki zavarban lett volna feladatának megoldása miatt.

Március 8-án végre elhangzott a távbeszélőn a parancs: „Ma!“ — Ennyi volt az egész. A többi az ágyuk, aknavetők, gránátvetők, géppuskák, kézigranátok, puskák és szuronyok dolga volt.

Az ezred — mint középső rohamcsoport — három rohamoszlopban állt a Magyaros magaslatával szemben. Jobbra tőle, a Lapossal szemben, és balra, a Söverjessel szemben más roham csoport álltak, amelyekhez megint 10. honvéd gyalogezredbeli roham századok voltak beosztva.

A középső rohamcsoportnak az volt a feladata, hogy az ellenséges vonalakat áttörje és két oldalt felgöngyölítse.

A Magyaros és a Söverjes közt emelkedik a meredek, sziklás „Névtelen Csucs“ (1370 méter) ennek megrohanására a 7. századot szemelték ki. A századnak az eredeti terv szerint már délelőtt 10 órakor kellett volna föllejőnie és előnyomulnia, hogy 11 órakor elérje a kupot és kitűzze rá a Mezőkövesd által ajándékozott lobogót, azután támogatva a szomszéd rohamoszlopokat. Pompás agyú és aknavetőtüzelésünk pusztító hatással volt az akadályokra, a védelmi állásokra és magukra a védőkre.

Ez a páratlan tűzhatás annyira föllekésztette a rohamcsapatokat, hogy már valamivel 11 óra előtt előretörték.

A „CSIKI LAPOK“ TÁRCÁJA.

A megfeszített embernél.

Bécs, 1917. április.

A nagy dóm hajóját lassan gyülekező hívők áhitatos serege lepi el. A gyertyák egyenként gyúlnak ki és egyszerre lángot vet valamennyi csillár, mikor halk szent egyházi zene, dallal vegyített, zsolozsmája hozza meg a gyarló emberi lélek alvó hurjait Rózá a szentséget.

A hatalmas orgona bug, porba hajtott női fejek könnye hull, hulldogal a dóm evezázados tölgyfa padlójára. Férfit alig látni s ha van, az is mind katona, generális, tiszt vagy közember.

Tömjén füst illata tölti meg a levegőt, a pap az oltárnál van már és segédletével hozzá kezd a szent misézéshez, mikor véletlenül felnézek és látom, hogy a megfeszített Istenember, „az embernek fia“ ép ott van felettem s egyenesen reám néz le. Szomorúan, oly szomorúan néz, hogy ily szomorú talán a Getchmane kertjében sem lehetett; pedig ott sirt is.

Őt tántorgó sebe vérzik, fején töviskoszorú,

szeme félig lehunyva és azokkal az örök sugarat lövelő szemekkel beszélni kezd hozzám:

„Vidd el az én üzenetemet azoknak, akik ugyan itt állnak melletted és hozzám is közel, de nem értenek meg még sem. Talán a közelség ép az oka, hogy nem értenek, mert szavam oly hatalmas, hogy az csak a nagy távolságok betöltésére alkalmas. Mond meg nekik, hogy nagy szomorúság tölti el az én lelkemet érettek és az ő büszkék, de találjanak vigasztalást az én fájdalomaimban, amely érettek történt és viseljek a reájuk mért keresztet türelemmel, mert nemsokára eljövök és meghozom nekik a megváltást.“

Mond meg nekik, hogy a szenvedésben magacélozott erős lélekkel jöjjenek hozzám és én megmutatom nekik az utat, amelyen járjanak, hogy vigasztalást találjanak lelkük fájalmára és pótlást a vesztegükért nálam keressenek, én bizonyosan megadom nekik.

Szenvedés csak a földi emberi élet, de van egy kiapadhatatlan forrás, amelynek vize nálam van és én megnyitom e forrásnak kufóját, hogy abban megmossassa a föld bűnös porával megrakodott lelkét a vándor és inni

adok neki ebből a vízből, hogy oltsa lelkének szomját, a melyet a szenvedések okoztak neki.“

Két üzeni az ur, az Istenember, „az embernek fia.“

A hívők lassan elhagyják az odon dóm hajóját, kimennek a zsbongó utcára és elvegyülnek a mindennapi élet porában, de mindenki vitt innen magával egy szikrát, egy életet, egy vigasztaló carbunkulust, a lélek hitét, amely soha ki nem alszik és amely életet, vigasztal és eltart.

Mert „feláradt“ és mi is fel fogunk támadni ő benne. Egyszer csak az ablakunkon lesz a derengő hajnal pirja, de akkor-lelkünk nagy örömeben ne felejtjük el hozzámenni és hálát adni neki, hogy kihozott honunkat a nagy megpróbáltatások gyehennájából és újra visszaadott az életnek, az öröme és a nyugalomnak, amelyet oly sokáig nélkülöztünk.

Menjünk el akkor ő hozzá és üzenjük tőle a mennyei atyának, aki őt nekünk áldozatul küldé és köszöntsük őt a magasságtól mondván:

Kovács Ferenc.

A Névtelen Csucs merdek sziklafalán először kussár járó 11 óra előtt 10 perccel elérte az első ellenséges drótkadályt, amely nem volt szétlőve. A járó átfarókat vágdaiva mászott, kussolt az ellenséges árok felé.

A Magyaros nyugati lejtőjén hat géppuska volt föllállítva a rohamszázad támogatására.

Tizenegy órakor előbbre helyezték az ágyú és aknavetőket. A rohamszázadok az egész vonalon előretörték. Az ellenséges puskák és géppuskák tüzeléssel felelt. Az előbb említett hat géppuskák oldalozó tűz alá vette a Névtelen Csucson dolgozó ellenséges géppuskákat és az ott összegyülekezett tartalékokat. A további munka aztán gyorsan ment. A Névtelen Csucson vitéz rohamjárók két ellenséges géppuskával harcoltak. Az egyik géppuska legénye elismerésre méltó vitézséggel kitarított, amíg az utolsó szál embert is megölték kézigranátáikkal.

A Névtelen Csucs megszállásával egyidőleg a középső rohamcsoporthoz tartozó Magyaros-magaslat orosz állásait, játszva megtört minden ellenállást, a géppuskákat és aknavetőket leszerelte.

Az a rohamoszlop, amelynek a Magyarostól keletre fekvő 1286-os magaslatot kellett elfoglalnia, ellenséges oldalozó tűz miatt átmenetileg nehéz helyzetbe került, amíg a géppuskákkal támogatott rohamjárók fel nem göngyölték az ellenséges vonalat, foglyul ejtve egész állományát.

Legkeményebb munkája egy a Lapos-csoporthoz beosztott századnak volt, Kindl hadnagy parancsnoksága alatt, mert az ellenség itt az utolsó lehetőséget védekezett. A század mégis áttörte az állásokat, nehéz kézigranátárokban leküzdötte az oroszokat, elszakmányolta a géppuskákat és az árok életben maradt embereit elfogta. Ekkor történt az, hogy Bíró zászlós, egyik rohamjáró parancsnok, megbeszélte. Mikor emberei hozzáálltak, hogy bekötözzék, azzal háritotta el őket: „Előre fiúk! Első a kötelesség!”

József főherceg a menekültek között.

Az egész ország nagy örömmel vette tudomásul, hogy a keleti frontnak királyunk trónralépésével megüresedett főparancsnokságát József kir. herceg, a legmagyarabb Habsburg vette át. Erdély felszabadításának diadala Károly király hadvezéri nevéhez fűződik a külföldön is mi örömlünk nagy, hogy a magyar határ védelme annak a főhercegnek kezébe került, aki a magyarsággal épp olyan bensőséges szeretettel forrott össze, mint nagyapja, a legendás hírű József nádor és édesapja, József főherceg.

József kir. herceg ebben a háboruban is minden alkalmat megragadott arra, hogy a magyarság iránti megértő szeretetének kifejezését adjon. Erre bő alkalma nyílt az olasz fronton, ahol a magyar alföld egyszerű fiatal csodákat műveltek az ő vezérlete alatt.

József főherceg a keleti frontra kerülve, többször körutat tett a front mögötti magyar városokban és községekben. Pár nappal ezelőtt — mint tudósítónk jelenti — József kir. herceg Angusta hercegszonyi társaságában meglátogatta a marosvásárhelyi menekült táborát. Kiszéretükben voltak dr. Borpemisza Elemérné és dr. Bernády György főispán.

A főhercegi pár több mint ötnegyed órát töltött a menekültek között. Csaknem valamennyiüket kikérdezték állapotukról s melegen érdeklődtek sorsuk iránt. Szeretettel nyújtottak vigaszt, a csüggedőknek.

A fenséges pár meglátogatta a menekültek kórházát is s a betegekkel hosszasan elbeszélgettek.

A látogatás rendjében a kórházban találta Jakab Bálint 22 éves gyergyóalfalvi rokkant katonát, ki részt vett a doberdói nagy küzdelemben. József főherceg melegen érdeklődött a vitéz 82-ös baka sorsa felől s több kérdést intézett hozzá.

Dr. Bernády György főispán megkérdezte a rokkant katonát, hogy tudja-e, kivel beszél?

— Hogyne tudnám — felelt a rokkant katona nagy örömmel — hiszen a fenséges urat jól ismerem, igen sokszor láttam a Doberdón a legveszélyesebb helyeken járni-kelni.

József főherceg még hosszasan elbeszélgetett a doberdói hőssel a helyszíni esemé-

nyekről s egyszer csak megszólal a székely baka:

— Bizonyos, fenséges uram, mi sem hitük, hogy valaha elkérülünk onnan csak egy néhányan is élve, olyan veszedelemes hely vala az.

József főherceg szívvelyesen vett búcsút derék katonájától, kivel együtt járták a legveszedelemesebb halálmezőket.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A királyné nevenapja.** Első ízben ülték meg Magyarországon koronás királyszonyunk nevenapját, amelyet az iskolákban is megtartottak. Nem pusztán hivatalos ünnep volt ez, hanem annak a szeretetnek megnyilatkozása is, amelyet a háború súlyos napjaiban Zita királyné jószívűségének tetteiben megnyilvánuló érzése különösen fel tudott kelteni a nemzet lelkében. Vajha már a béke-angyalának előző ünnepét jelentette volna; végét a gyűlölet marcangoló dulásának.

— **Előleget kapnak a hadikárosultak.** Kapcsolatban a kárfelvételi bizottságok működésével és a kársegélyek kiutalásával, illetékes helyről a következőkről értesülünk: Mirdón Sándor János bellügyminister Csikszeredára is ellátogatott, egyik legfőbb célja az volt, hogy tájékozódjék a kárfelvételi bizottságok működéséről, megüregesse a munkát és megadja az iniciatívát arra, hogy az egyes városok és helységek minél előbb felvegyék a már rendelkezésre álló összegeket, a melyekből, a méltányosság szerint, az invázió általi károsodások következtében létérdekükben megamadtot egyének, addig is, míg kárak szanálására kerül a sor, erre segélyelőleget kapjanak. Ezeknek a segélyelőlegeknek a kiutalása ma már csak tisztán az adminisztrációs előmunkálatok elvégzésén múlik. A kormányt a legliberalisabb szempontok irányítják a kárterítés megadásánál, a melynél főleg a segélyező vagyoni viszonyai és a szenvedett kárnak az illető egzisztenciájára való befolyása lesz az irányadó.

Az Agrár Takarékpénztár csikszeredai fiókintézete folyó évi április hó 25-én működését ismét megkezdette.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminister a csikszeredai munkásbiztosítási választott bíróság elnökévé Bocskor Antal csikszeredai törvényszéki bírót három év tartamára kinevezte.

— **Hadikárok tárgyalása.** Több oldalról figyelemzetnek, hogy a hadikárok tárgyalása nem a kívánt gyorsasággal folyik, holott egész Erdélyben Csikmegyében kezdődött meg legkésőbb az eljárás. Ma is még csak Csikszereda városban foly az eljárás, naponként alig 3-4 órát. Az egyes ügyek kifogástalanul tárgyalhatnának le, de a napi munkaidő kevés. Ily nagyfontosságú ügyre naponként legalább is 6-7 órát kell szentelnie a bizottságnak és pedig úgy, hogy délelőtt délután tárgyalások tartassanak. Ma a helyzet az, hogy egy napon csak 10-12 ügyet tárgyalnak le és vasárnap indokolatlan szünet van. Felette kívánatos volna, ha az eljárás, a bellügyministernek a helyszínen kifejezett nyomatékos óhajához képest, jóval több napi munkaidőt ölelné fel, mert akkor az eredmény kétszeres, sőt háromszoros lenne R-méljük, hogy a legközelebbi napok meghozzák a várt kedvező változást, annál is inkább, mert helyettesekről is gondoskodás történt.

— **A felmentés iránti kérelmeket** a legújabb honvédelmi ministeri rendelet szerint ezután nem írásban, hanem a polgármestereknél és főszolgabíráknál szóval kell előterjeszteni. Mindennemű felmentés megadása vagy engedélyezésére a honvédelmi minister lesz jogosult.

— **Új záróra.** A bellügyminister a kávéházak és éttermek esti záróját május 1-től egy órával meghosszabbította vagyis 11 óra helyett 12 órában állapította meg.

— **Az összes katonatiszteket** igen közelről érdekli az a nagy fontosságú rendelet, amely a sebesült vagy hadirokkant tisztak (tisztjelöltek) előléptetési szabályzatának módosításáról szól és amely egész terjedelmében (a hatályokon kívül helyezett régi szöveggel) ma jelent meg a Küllügy-Hadügy legújabb számában. Fennállásának e hó 26-án, múlt harmadik évfordulójára tekint vissza a Küllügy-Hadügy vezető cikke. Írtak a lapba:

Molnár István főhadnagy egy galicziai éjjeli vállalatról; a külpolitikai helyzetet ismerteti Szokolay Kornél, a Zita katonatitkontról, Szabó István hadnagy a repülőgépkikötésről, Felek Miklós az Aeró szövetség titkára, Nagy Béla dr. az elemi testnevelésről, a hadrakelt sereg-nél való igazságszolgáltatásról Auditor. stb. Tolcavai Nagy Barna dr. katonai tanácsadó rovata, a Rendeleti közlönyök tartalma a legfontosabb hírek, vázlatok és egyéb képek egész sora egészíti ki a változatos tartalmu lapot, amelynek előfizetési ára negyedévre 6-K; kiadóhivatala üllői-ut 11. sz. alatt van.

— **Alkalmatlan népfelkelők pótszemleje.** Az 1867 évtől 1871 évig bezárólag született, valamint az 1893-1867 évi születésű törlendőnek, vagy mindennemű népfelkelési szolgálatra alkalmatlannak nyilvánított és eddig a szemlén való megjelenés alól felmentet összes népfelkelésre kötelezettek pótszemléje Csikvármegyében a következő helyeken és napokon lesz megtartva: A gyergyószentmiklósi járásban Gyergyószentmiklóson május 7 és 8-án, a szépvízi járásban Szépvízen május 10-én, a felsíki járásban Csikszeredán május 12 és 14-én, a kászonalsíki járásban Csikszentmártonon május 16-án, Csikszereda városban május 12-én, Gyergyószentmiklós városban május 7-én, mindennütt délelőtt 8 óratól kezdődőleg.

— **Kiküldés.** A kereskedelemügyi minister Donner Kornél marosvásárhelyi iparfelügyelő helyett Csikvármegye hadikárfellevő bizottságaiba Jesch László gépészmérnök, szegedi felsőipariszkolai tanárt küldötte ki.

— **Adakozás.** Kórodi István keresi csendőrmester 2 koronát küldött a csiki hadifurkák javára, mely összeget Csikvármegye árvasszékehez juttattuk.

— **Kitüntetés.** A király hatolykai Pap Árpád cs. és kir. utászaszadosnak, a II. hadsereg lovassága műszaki referensének, a dunai átkelés körül szerzett érdemeiért és a harctéren tanúsított vitéz és eredményes magatartásáért a III. o. vaskorona-rendet a kardokkal adományozta.

— **Az Alsíki Bank R. T. visszatért** Csikszentmártonra és működését rendes székhelyén újból megkezdette.

— **A bíróság köréből.** A király Nagy Mózes kovásznai járásbírósi jegyzőt a csikszeredai törvényszékhez, dr. Bocskor Árpád erzsébetvárosi törvényszéki jegyzőt a marosillyei járásbíróshoz albirókká nevezte ki.

— **Katonai-kinevezés.** Finta József volt hadapródjelölt őrmestert a brassói 24. népfelkelő parancsnokság nyilvántartásában népfelkelő zászlóssá nevezték ki.

Sz. 70-917.

Arverési hirdetmény.

Csikdelne község közbirtokossága közhírré teszi, hogy a közbirtokosság tulajdonát képező Bálintsorka Felsőtölgyes II. R. 300 hold, 100 kor. és Bördshavas Csiksomortán II. R. 470 hold erdőselegelő 300 korona kikialtási érhán f. évi május 10-én d. e. 9 órakor Csikdelne község hivatalos házában 1917 év nyári és őszi legeltetésére bérbe adatik.

Az árverési feltételek birtokossági elnöknel megtekinthetők.

Csikdelne, 1917. április 29.

Zöld Antal,
b. jogyzó.

Birta Károly,
b. elnök.

NAGY FERENCZ csikszeredai kereskedő üzletét Apaffi Mihály-utca 19. szám alatt (Pototzky Márton ur házában) megnyitotta. Ablaküvegezést elfogad mérsékelt árrban.